

3

Forløb med faglige fokuspunkter

Undervisningsguide til dansklæreren

Hvis du bruger opgaven *Festivaler* som undervisning, kunne de faglige fokuspunkter for eksempel være:

INDHOLD

- ⊙ Den gode tekstopbygning
- ⊙ Brug ressourcen med dine egne ord

SPROG

- ⊙ Henvend dig til modtagerne

FORM

- ⊙ Illustrationer der understøtter tekst og mellemrubrikker

Den gode tekstopbygning

De fleste tekster fungerer godt, hvis de rummer disse grundlæggende tekst-elementer:

Vi kan kalde det for et tekstens skelet. I *SkriveKlar* har jeg præsenteret det som **TEKSTKORTET**, altså et kort over teksten.

I denne opgave får eleverne allerede en hjælp i form af mellemrubrikker, som kan udgøre tekstens afsnit. Eleverne skal vælge mindst to af disse. Det betyder, at de gerne selv må finde på deres egne mellemrubrikker, hvis de skriver mere end to afsnit, som er et krav i opgaven.

FORSLAG

1

Brug store post-it-sedler til at vise eleverne, hvordan teksten skal sættes sammen af de forskellige dele. Mellemrubrikkerne er jo fastlagt på forhånd. På den måde får eleverne et tekst-skelet, de kan arbejde ud fra.

2

Lad eleverne komme med forslag til overskrift og evt. en underrubrik (det er jo en artikel).

3

Formuler i fællesskab udkast eller oneliners til, hvordan intro og outro af teksten kunne lyde.

4

Lad eleverne tegne deres eget tekstskelet på et A3-papir, og få dem evt. til at skrive stikord eller oneliners til tekstens dele.

5

Se filmen **TEKSTHUSET** på skriveklar.gyldendal.dk. for at give eleverne en forståelse for, hvad det vil sige at skrive til nogen og ikke blot om noget.

Brug ressourcen med dine egne ord

Et af opgavekravene lyder *Som forberedelse til din tekst skal du se videoen og bruge denne viden i din artikel.*

I videoen får eleverne en god portion informationer, som de skal bearbejde, så modtagere unge mellem 12-16 år kan forstå det.

FORSLAG

1

Lav en fælles brainstorm over alle de ting, som videoen gør jer klogere på. Se videoen i flere omgange. Brug evt. de obligatoriske mellemrubrikker til at lave system i jeres noter.

Hvad er en telefonbog?

Hvad er det for nogle indtryk vores hjerne bombarderes med?

Forklar Default Mode Network med dine egne ord

Hvordan ser en hjerne ud?

Hvad bruger hjernen sin tid på, når vi keder os?

Hvad er en kontrolgruppe?

Hvad vil det sige at udføre en kreativ opgave?

Hvorfor er det sundt at kede sig?

Hvorfor er det svært at acceptere kedsomhed?

Hvilke apps og funktioner fra mobiltelefonen forstyrrer os mest?

2

Tal med eleverne om, modtagerne nødvendigvis også kender til alle de ord og begreber, som der omtales i videoen, og det skal de huske at forklare, når de skriver deres egen tekst. Se dette eksempel fra en elev i 9. klasse:

I 2014 lavede et engelsk studie et eksperiment. En gruppe personer blev sat til at læse i en telefonbog. En telefon er en tyk bog fyldt med numre, som dine forældre brugte flittigt, da de var børn.

Lad dem udvælge 2-3 ting fra videoen, som de fandt interessante og lad dem forklare dem mundtligt til en makker.

3

Hvis nogle elever har brug for mere viden, kan du inddrage disse to letforståelige kilder fra DR:

En forklarende video fra *P3 Essensen*:

Er det sundt at kede sig?

🔗 <https://www.youtube.com/watch?v=36Y1tdpMZ08>

En artikel fra dr.dk's tema om viden og kroppen: *Din mor havde ret: Det ER sundt at kede sig*

🔗 <https://www.dr.dk/nyheder/viden/kroppen/din-mor-havde-ret-det-er-sundt-ke-de-sig>

🎯 Henvend dig til modtagerne

Når man skriver informerende tekster om emner, bliver man ofte mere saglig og neutral i sit sprog. Men langt de fleste læsere kan godt lide, at skribenten på en eller anden måde viser, at de godt ved, at modtagerne er derude.

Oftentimes er det blot små ord i form af personlige stedord eller korte passager, der skal tilføjes i teksten, så indholdet forbliver vedkommende for modtagerne, og uden at de helt taber interessen undervejs.

FORSLAG

1

Se videoen fra videnskab.dk og læg mærke til, hvordan de henvender sig til modtagerne.

2

Se filmen 🎬 **TEKSTHUSET** og gør det samme.

3

Læs dette tekstuddrag skrevet af en elev i 9.klasse. Læg mærke til, hvordan hun henvender sig til modtagerne og marker det i teksten. På den måde bliver tydeligere og mere konkret for eleverne, hvordan hun gør, og de kan lettere lade sig inspirere af eksemplet.

Kedsomhed er som en indre uro. Det gnaver og river i vores sind, som en ulidelig kløe, der ikke kan lindres. Det er som om, tiden står stille, og hver eneste sekund føles som en evighed. Men hvorfor er det egentlig, at vi keder os, og hvad kan vi gøre for at undgå det? Lad os dykke ned i dette der plager os alle på et eller andet tidspunkt, og udforske veje til at bryde fri fra kedsomhedsfængslet.

Lav forslag med klassen til småord eller korte passager, hvorved man vil kunne vise, at man har øje for modtagerne. Fx:

Kender I det, ...

*Måske har **du** også prøvet ...*

***Du** har nok aldrig hørt om en telefonbog, men det er en*

*Hverken **dig** eller **dine kammerater** kunne jo finde på ...*

Illustrationer der understøtter tekst og mellemrubrikker

Et af opgavekravene er, at eleven skal *illustrere sin tekst med billeder, der understøtter dine valgte mellemrubrikker.*

Læg mærke til opgavekravet. Det ikke er ligegyldigt hvilke illustrationer, som eleverne her vælger, men at de skal spille sammen med mellemrubrikkerne og dermed skabe sammenhæng i teksten.

FORSLAG

1

Lad eleverne finde velvalgte illustrationer til de tre mellemrubrikker:

- Hjerner har brug for pusterum
- Kreativitet og opgaveløsning
- Kedsomhed har svære betingelser

2

Få eleverne til at skrive forslag til billedtekster og husk at fotokilden skal angives således, fx:

Foto: videnskab.dk

Gem billederne og billedteksterne, så eleverne kan bruge dem senere.

Organisering af skriveprocessen

FØR ELEVERNE SKRIVER

Brug en eller flere af øvelserne fra **Forstå situationen og lur opgavekravene.**

Forbered teksten ved at arbejde med de udvalgte faglige fokuspunkter:

- Den gode tekstopbygning
- Brug ressourcen med dine egne ord
- Henvend dig til modtagerne

MENS ELEVERNE SKRIVER

Du kan enten lade eleverne forberede og skrive teksten, som I plejer.

Eller du kan også prøve denne skrivestrategi: Etapeskrivning.

Ideen med etapeskrivning er at dele tekstskrivningen op i mindre bidder, hvor hver etape har deres særlige fokus. Lidt som i Tour de France, hvor alle etaper også har deres særkende.

Du fastsætter selv den tid, eleverne skal have til hver etape. En etape kan vare så lidt som 20 minutter, mens en anden kan tage længere tid. Det vigtige er, at alle elever respekterer tidsgrænsen, og at de når at skrive det, de kan, inden for den afsatte tid. Sådan er det også i livet.

En af ideerne med etapeskrivning som metode er at gøre skrivetiden i de enkelte etaper kortere, da mange elever hurtigt løber tør på batterierne, når de skal skrive i længere tid.

Samtidig er metoden en måde, hvorpå eleverne vænner sig til at gå tilbage til deres tekst og revidere indhold og sprog. For hver ny etape starter med, at man lige læser forrige afsnit igennem, så hukommelsen er med, inden man starter på en frisk.

Efter hver etape indlægger du en kort feedback-runde, hvor eleverne kun har fokus på det afsnit, som de netop har skrevet.

1. ETAPE

Tekstskelettet: Foreløbig overskrift, indledning, stikord til afrunding

2. ETAPE

Afsnit 1-2

3. ETAPE

Afsnit 3-4

4. ETAPE

Afrunding og evt. underrubrik (det er jo en artikel)

5. ETAPE

Sprogvask og teksten som helhed

EFTER ELEVERNE HAR SKREVET

Inddrag det faglige fokuspunkt:

- 🕒 Illustrationer der understøtter tekst og mellemrubrikker

Brug evt. 📖 **SPROGVASKMANUALEN**, når eleverne skal lave den sidste gennemlæsning.